

Autor: Karel Veliký

Kdo je Alexandr Dugin?

Narodil se 7. ledna 1962 v rodině vysokého důstojníka rozvědky. Absolvoval Letecký institut v Moskvě a zpočátku pracoval v archivu KGB, kam ho prý doporučil otec. Politicky začínal koncem 80. let v Národně vlastenecké frontě Pamjať jako novinář. V roce 1994 založil spolu se spisovatelem E. Limonovem Nacionálně bolševickou stranu. Inspirováni Ernstem Niekischem, kterému byli ve 30. letech i nacionální socialisté příliš buržoazní, vytýčili program národní a sociální Ruské revoluce (tzn. „zavést v Rusku moc Rusů, přeměnit ji ze země kolonizované Západem v hrdý a nezávislý stát“; „nastolit majetkovou a hospodářskou spravedlnost“). To bylo v době, kdy se 7 oligarchů, Židů jako Abramovič, Fridman nebo Aven, zmocnilo velké části národního bohatství i médií a stát se propadl do absolutního chaosu.

S Limonovem, který měl postupně odlišné názory na podobu strany a nedostatek smyslu pro jeho hermetické výklady, se Dugin rozešel ještě před koncem Výmarského Ruska. Když pak putinovský režim v soft-formě realizoval program nacionálních bolševiků, přešel z nekompromisní opozice do prokremelského proudu (údajně působil či ještě působí jako „poradce Dumy pro geopolitické záležitosti“, ba dokonce jako přímý poradce Putinův). Koncem roku 2003 stál u zrodu **Mezinárodního eurasijského hnutí** a Ruské eurasijské strany. Eurasijsmus je dnes považován za nejvlivnější z ruských protiliberálních ideologií.

Co je eurasijmus?

Ruský eurasijmus je v podstatě doktrína osvobození Ruska od Západu Východem. Původně, tj. v období mezi dvěma světovými válkami, byl ideologií těch poříjnových emigrantů, kteří se nechtěli připojit k tažení Západu proti sovětskému Rusku a v bolševismu přitom spatřovali jen další fázi jeho westernizace započaté kdysi Petrem Velikým (1672 – 1725). Pokračovali tak v slavjanofilské linii, zároveň však odmítli panslavismus – Slovany prý spojuje pouze jazyková, nikoli kulturní vazba. Mongoly, Tatary a jiné východní („turánské“) národy naproti tomu ctili jako patrony zašlé ruské velikosti! S takovým postojem, včetně otevřenosti vůči islámu nebo buddhismu, nepředstavovali mezi ruskou emigrací víc, než exotický, marginální, nicméně publicisticky aktivní kroužek (který působil i v Praze, kde vycházela Jevrasijskaja chronika, 1925 – 1926, 6. sv., a jiná literatura).

Nacionální bolševismus

Nacionální bolševici byli levicovým křídlem nacionálních revolucionářů, jednoho z 5 základních proudů německé konzervativní revoluce. Od Němců (Niekiš, Paetel) si tento název vypůjčil bílý emigrant Nikolaj Ustrjalov (1890 – ?), aby jím charakterizoval politiku SSSR po vítězství Stalina nad Trockým, který jako Žid platil za kosmopolitu. Ustrjalov, který rovněž pobýval nějaký čas v Praze, patřil k těm emigrantům, kteří už ve 20. letech došli k závěru, že „jedině bolševici mají sílu znovu vybudovat ruskou říši“, a proto je třeba jim pomáhat, „ne protože jsou bolševici, ale protože jde o Rusko.“ Už po zavedení „státního kapitalismu“ (NEPu) se do sovětského Ruska vrátilo více než sto tisíc zklamaných uprchlíků. Jeden z nich, aristokrat a spisovatel Alexej Tolstoj vysvětloval: „V Rusku vane drsný vítr nevůle, ale tady na Západě není nic než úpadek, beznaděj, úzkoprsý materialismus a absolutní demoralizace.“ Ustrjalov, který se vrátil až v roce 1935, zmizel v čistkách o dva roky později, ale SSSR s Ruskem v čele se pod Stalinem a Chruščovem stal opravdu druhou světovou velmocí.

Duginův neoeurasijsmus a neonacionální bolševismus

Sečtělý Dugin jistě o předválečném nacionálním bolševismu věděl, slyšel o něm pravděpodobně i Limonov, když ve Francii přispíval do časopisů, v nichž se setkávali kritikové systému napříč politickým spektrem (L'Idiot International J. E. Halliera a Krisis A. de Benoista); oba také osobně poznali Jeana Thiriarta, jehož organizace Mladá Evropa se již koncem 60. let přihlásila k některým myšlenkám „národního komunismu“ (Ceaurescu, Mao, Castro). Název jejich Nacionálně bolševické strany však ze všeho nejvíc odrážel reálné politické rozvrstvení na počátku Jelcinovy éry: totiž alianci nacionálních a sociálních sil proti ideologické a ekonomické okupaci Ruska liberalismem. A také byl dostatečně provokativní!

Ruský eurasijsmus a německý nacionální bolševismus Dugin dále propojil s tzv. integrální tradicí (Guénon, Evola, Parvulescu, Mutti) a některými myšlenkami francouzské Nové pravice. Jeho syntéza je tedy založena na převážně neruských, v případě eurasijsmu dokonce neevropských*, zdrojích – tak jako již slavjanofilové byli především „ruskými dětmi německé romantiky“ (lid, selství, odmítnutí liberalismu, přitakání transcendenci). Na druhou stranu sám pojem konzervativní revoluce se vyskytuje už u Jurije Samarina v roce 1875...

Dnes již Alexandr Dugin o nacionálním bolševismu příliš nemluví, hlavně doma v Rusku, za to ruské státní zájmy zdůrazňuje natolik, že si loni německý „eurasijec“ Martin Schwarz (Eiserne Krone) kladl otázku, zda „je Dugin ještě vůbec náš?“ (Die Vision Eurasien. Jenseits von Nationalismus und Internationalismus). Odpověď byla kladná, i když Mezinárodní eurasijské hnutí, založené 20. listopadu 2003 za účasti delegací 22 států, stagnuje a Eurasijská strana Ruska představuje křehkou platformu neostalinistů, antikomunistických konzervativních monarchistů, ortodoxních fundamentalistů a fašistů. Supraetnické, nebiologické pojetí nacionality (Dugin říká imperiální=říšské) – vlastně ve smyslu SSSR nebo amerického „nationu“ – ji zároveň ostře dělí od představ nacionálně-socialistických skupin nebo etnocentrických iniciativ ruských neopohanských identitářů (Synergion-Rusko, Athenaeum aj.).

Obnova velmocenského postavení Ruska je tak konstantou Duginových snah („geopolitika místo marxismu-leninismu“ – v tom mu sekundují např. profesor Igor Panarin, děkan fakulty

mezinárodních vztahů, nebo Natalie Noročnická s knihou *Rusko a jeho místo ve světě*). I když jsou jeho výklady značně heterodoxní, přejal Dugin pravoslavnou ideu Třetího Říma. Vlastenectví a pravoslaví jsou totiž v Rusku dosud nejživější morální alternativou konzumní ideologie Západu, kde je dávno realitou i pro ty, kteří ji popírají.

* islámský pan-turanismus